

— Διότι ένα γαλλικόν τάγμα κρατεῖ τὸ χωρίον ἀφ' ὅτου ἔδυσεν ὁ ἥμιος.

Ἡ ἀπροσδόκητος αὕτη εἰδήσις μᾶς κατετάραξε καὶ τοὺς δύο, καὶ συνηλλάξαμεν ταχὺ βλέμμα. Ὁ Οὐέρτας ἐφαίνετο ἀνάληγτος.

— « ! Ὁ δρόμος τῶν βράχων εἶναι ἀσφαλής ;

— Μάλιστα. Αὐτὸς εἶναι ὁ δρόμος τῶν Ἰσπανῶν, ἀπεκρίθη ὁ χωρικός με μετρίασμα ἐκφραστικόν.

— Δὲν ἤξεύρεις διατὶ οἱ Γάλλοι ἤλθον ἐδῶ, ἠρώτησεν ὁ Οὐέρτας με τὴν αὐτὴν ἀπάθειαν. Θὰ μείνουν εἰς τὸ χωρίον ;

— Ὅχι . . . εἶναι περαστικοί, καὶ ἔμεναν ν' ἀναπαυθῶν ὀλίγον ἀπὸ ἔστῃσαν τὰ ὄπλα των. Ἐβάλαν εἰς τὴν πεδιάδα περιπόλους, καὶ ἐξατάζουν ὅλους τοὺς ὁδοιπόρους . . . Φαίνεται ὅτι καὶ τι φοβοῦνται, ἐξηκολούθησεν ὁ χωρικός διὰ τοῦ αὐτοῦ ἐκφραστικῷ ὅρους. Ὁ διοικητὴς ἰωσεφίνος τῆς ἐπαρχίας εἶναι μαζί τους.

— Καλά ! εἶπεν ἀποτόμως ὁ Οὐέρτας· σ' εὐχαριστῶ ! ὁ Θεὸς καὶ ὁ προστάτης μας Ἅγιος Ἰακώβος εἰς βοήθειάν μας !

— Αὐτὴν ! ἐπανελάβεν ὁ χωρικός, καὶ ἔγινεν ἄφαντος ὀπίσθιν τῶν βράχων. Ἡμεῖς δ' ἐλάβομεν κατεσκευασμένην ἀτραπὸν.

Ὁ ἄθλιος αὐτὸς δρόμος, κατὰ τοῦ ὁποίου δὲν εὐρίσκει τις ἄρᾳ καταλλήλους, ἐξήντησεν ἐντελῶς τὰς ὑπολοιπομένας δυνάμεις τῶν ἵππων μας. Μόνον ὁ ἵππος τοῦ Οὐέρτα, ὡς νὰ ὠθεῖτο ὑπὸ τῆς ἀκάμπτου θελήσεως τοῦ κυρίου του, διεβαίνει ἀδιστακτικῶς τοὺς βράχους καὶ τὸς φάργγας. Ἐγὼ δὲ μόλις κατέρωθον νὰ τὸν ἀκολουθῶ μακρόθεν, εἰς ψηλαφητὸν σκότος, ὀδηγούμενος ἀπὸ τὰ ἴχνη τῶν σπινθήρων τοὺς ὁποίους οἱ ταχεῖς πόδες του ἐξέδιδον ἐπὶ τῶν λίθων. Ἡ νύξ εἶχε φθάσει· ὠχραὶ λάμψεις διέσχον τὰ νέφη, ἐφ' ὧν συνεχῶς ὠρύετο ἡ βροντὴ τυφῶνις κοινορτοῦ καὶ μεγάλαι σταγόνες βροχῆς, παραφερόμεναι ὑπὸ σφοδροῦ ἀνέμου, μᾶς ἐτύφλωνον καὶ μᾶς ἐκτύπων ἀδιακόπως κατὰ πρόσωπον. Τέλος πάντων ἀφιπεύσαμεν πρὸ τῶν τευχῶν τοῦ μοναστηρίου.

Ὁ ἡγουμένος μᾶς ἐδέχθη με ἀγκάλας ἀνοικτάς.

— Ἦμου εἰς μεγάλην ἀνησυχίαν διὰ σὰς τέκνα μου, μᾶς εἶπεν. Οἱ Γάλλοι κατέλαβον τὴν ὁδόν, καὶ ἐφοβούμην . . .

— Τὸ ἐμάθμεν ἐγκαίρως, ἀπεκρίθη ὁ Οὐέρτας μετὰ γαλήνης, καὶ διὰ τοῦτο ἰλοξοδρομήσαμεν· ἀλλ' ἡ βεβιασμένη αὕτη στροφή μᾶς ἠνάγκασε νὰ βραδύνωμεν. Ποῦ εἶναι ἡ συνέλευσις.

— Εἰς τὴν ἐκκλησίαν . . . Σὰς μόνον ἐπεριμένοντες. Ὅλοι οἱ πιστοὶ ὑπερασπίζονται τοῦ θωμοῦ τῆς πατρίδος ὑπῆρξαν ἀκριβεῖς εἰς τὴν συνέντευξιν . . . Ἐλθετε !

Τὸν ἠκολουθήσαμεν εἰς τὴν ἐκκλησίαν οἱ φίλοι μας ἦσαν ἦδη συνθηροισμένοι.

— Δὲν ἐπιχειρῶ οὕτε νὰ εἰς περιγράψω τὸ παράδοξον καὶ καταπληκτικὸν θέαμα τῆς δημηγύριως ἐκείνῃ, οὔτε νὰ ἐπαναλάβω τοὺς λόγους τοὺς ὁποίους ἀπήγγειλαν. Τισαῦται τρομεραὶ ἐντυπώσεις, τισαῦτα σχήματα ῥητορικῆς, τῆς ὁποίας ἡ ἀκανόνιστος εὐγλωττία παρασύρει καὶ τὰ ὀρεῖα μόνον τὸ πάθος, μόνῃ ἡ παραφορὰ δύναται νὰ δικαιολογήσῃ καὶ νὰ καταστήσῃ καταληπτὰ,

δὲν δύναται τις νὰ ἐκθέσῃ ἀπαθῶς. Ὑπὸ τοῦς ὑψηλοῦς καὶ ὡς διὰ τελετὴν ἐπικήθειον κεκοσμημένους σκοτεινοὺς θόλους τῆς ἐκκλησίας, εἰς σκότος μόλις διασκεδάζομενον ὑπὸ τῶν ὑποτρεμουσῶν ἀκτίνων τῶν ἐπὶ τοῦ θωμοῦ καιομένων λαμπάδων, ἡ συνέλευσις ἐκείνη, σκεπτικὴ ἐνταυτῷ καὶ θαυμάσια, σιωπηλὴ καὶ ταραχοποιτ, οἱ διάφοροι ἐκεῖνοι ἱματισμοί, τὰ πανταχοῦ διαλάμποντα ὄπλα, ὥς καὶ ὑπ' αὐτοῦ τοῦς μοναστικῶς χιτῶνας, ἀναμίξε μετὰ τῶν κομβολογιῶν καὶ τῶν σταυρῶν· οἱ αἰμοχαρεῖς, πολεμικοὶ καὶ ἐκδικητικοὶ ἐκεῖνοι λόγοι, προφερόμενοι καὶ ἐπ' αὐτοῦ τοῦ θωμοῦ ὑπὸ τοῦ ἱερέως, ὅστις εἵπνε τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ὑπὲρ αὐτὸν ἀνυψούμενον Χριστόν, παρακαλῶν αὐτὸν νὰ εὐλογήσῃ τὸ ξίφος του· αἱ ἀχλαίνωτοι ἐκεῖναι κραυγαὶ διακόπτουσαι τὰς δεήσεις δι' ὧν ἐπικαλεῖτο ἐφ' ἡμᾶς τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ τῆς εἰρήνης καὶ τὴν προστασίαν τοῦ Θεοῦ τῶν στρατῶν . . . . . κατὰ χρονικὰ δὲ διαλείμματα, αἱ λάμψεις τῶν ἀστραπῶν φωτίζουσαι τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων, οἱ πάταγοι τοῦ κεραυνοῦ μεγαλοπρεπῶς ἀντηχοῦντες ὑπὸ τοῦς θόλους καὶ καταπνίγοντες τὴν φωνὴν τοῦ ῥήτορος . . . ὅλα ταῦτα ἀπείτελουν θέαμα τρομερὸν ἐνταυτῷ καὶ μεγαλοπρεπές, εἰπνεον ἐνθουσιασμόν, τὸν ὁποῖον δὲν δύναται τις νὰ ἐνοήσῃ ἐὰν δὲν τὸν ἠθάρνην ποτε . . . Ὅτε δὲ ὁ Οὐέρτας, ὀρθὸς ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ θωμοῦ, ἐπιθέσας τὸ γυμνὸν ξίφος του ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου, τὸ ἐπανελάβε περιστρέφων αὐτὸ εἰς τὴν σκιάν καὶ ὀμνύων ὅτι δὲν θέλει τὸ ἐπαναθέσθαι εἰς τὴν θήκην παρ' ὅταν ὁ τελευταῖος Γάλλος ἤβηεν ἐκλείψαι ἀπὸ τοῦ ἔδαφος τῆς πατρίδος, φωνὴ μεγάλην, ἐπεισημίαν γενικὴν ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ στόματος καὶ τῆς καρδίας ὅλων τῶν παρευρισκομένων . . . καὶ τότε ὠρρίσθημεν ἢ νὰ νικήσωμεν ἢ ν' ἀποθάνωμεν.

Αἶφνης, ἐν τῷ μέσῳ τῆς παραφορᾶς ταύτης τοῦ ἐξημμένου τούτου θορύβου, ἐδόθη σημεῖον τρόμου, καὶ ἠκούσθη λέξις φριδῶδης, ἣτις κατεσίγασε τὰ πάντα. Οἱ Γάλλοι ! . . . Ἡ λέξις αὕτη, προφερθεῖσα εἰς τὴν θύραν, διεδόθη καὶ τοῦ κεραυνοῦ ταχύτερον καθ' ὅλην τὴν ἐκκλησίαν· καὶ διὰ μιᾶς, ὥστε πάντες εἰχομεν ἡλεκτρισθῆναι τοῦ αὐτοῦ σπινθήρος, σιγὴ βαθεῖα, σιγὴ ἐκπληξίως, διαδεχθεῖσα γενικὴν ἐκ τοῦ φόβου καὶ τῆς ὀργῆς ἀνασπίρτησιν, ἐπέπεσεν ἐπὶ τῆς συνέλευσεως ὀλοκλήρου ὡς τὸ μολύβδινον κάλυμμα ἐνὸς φερέτρου. Ἡθιλέ τις εἰπεῖ ὅτι εἰς τὴν αὐτὴν στιγμήν καθ' ἣν ἐκάμαμεν τὴν πρόσκλησιν εἰς μάχην, καθ' ἣν ἐβρίψαμεν τὸ χειρόκτιον ἢ πρόσκλησις ἐγένετο δεκτικὸν τὸ χειρόκτιον ἐνηκώθη, καὶ ὅτι ἐπίσης ἀνυπόμονος ὡς ἡμεῖς, ὁ τρομερὸς ἀνταγωνιστὴς μας, οὐδὲ στιγμήν πλέον ἀναμένων, ἐφώρμα καθ' ὧμων διὰ νὰ διασταυρώσῃ τὸ ξίφος του μετὰ τοῦ ξίφους μας τοῦ μόλις ἐκ τῆς θήκης ἀποσπασθέντος.

Αἰσιότε ἐτοιμος, αἰσιότε κύριος ἑαυτοῦ, ὁ Οὐέρτας εἶχεν ἤδη συνανοηθῇ μετὰ τοῦ ἡγευμένου, καὶ ἐγνώριζε τὸ αἶτιον τοῦ αἰφνιδίου τούτου τρόμου. Φαίνεται ὅτι σῶμα ἀποσπασθὲν ἐκ τῶν γαλλικῶν στρατευμάτων, τῶν ὁποίων ἡ παρουσία εἰς τὸ χωρίον μᾶς ἦτο γνωστὴ, εἶχε περικυκλώσει τὸ μοναστήριον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου οἱ ἰωσεφίνοι εἶχον ὑποπεύσει στασιαστικὴν συνάθροι-